

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Vabilo k seji upravnega odbora »Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev«. — Naš obračun. — Naš denarni zavod. — Konferenčna poročila. — Klerikalizem in mi — Zborovanje »Saveza hrv. učiteljskih društev«. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

VABILO

k

seji upravnega odbora

„Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“,

ki bo

dne 29. decembra 1904. ob pol 2. uri pop.

v hotelu „Ilirija“

v Ljubljani, Kolodvorske ulice.

Dnevni red:

1. Predsednik otvori sejo.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo o „Zavezinih“ listih.
5. Sklepanje o „Učiteljskem Tovarišu“ kot tedniku.
6. Pogodba med „Zavezo“ in banko „Slavijo“.
7. Določitev kraja in časa prihodnji XVII. glavni skupščini „Zaveze“.
8. Ustanovitev stalnega higienskega odseka.
9. Posamezni predlogi in nasveti.

Vodstvo „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tajnik:

Drag. Česnik.

Predsednik:

L. Jelenc.

Naš obračun.

»Učiteljski Tovariš« končuje z današnjim listom svoje štiriinštirideseto leto. Kdor bo pisal zgodovino slovenskega šolstva in učiteljstva, bo moral iskati virov v našem listu: z delovanjem, razvojem in gibanjem prvih dveh je zadnji združen tako tesno, da si ne moremo misliti enega brez drugega. Tako ima naš list odločno kulturni pomen.

Stališče našega lista je znano prijateljem in sovražnikom. Tudi v preteklem letu nismo prikrivali svojega mišljenja. Naša izpoved je bila vedno jasna in precizna. Zavrgli smo ves osebni kult in se lotili stvari z vso odločnostjo in energijo. Priznanja in podpore prijateljev so nam bile v izpod-

budo, neprestani napadi neprijateljev pa dokaz, da hodimo pravo pot, ko se bojujemo za neodvisnost šolstva, za svobodo učiteljstva in za pravično in dostojno uredbo njega pravnih razmer.

In to troje je, kar ustvarja bistvo našega dela. Šolstvo bodi neodvisno od vseh onih faktorjev in razmer, ki nimajo z njim nobene zveze, ali ki imajo nanje škodljiv vpliv. Razvijaj se na podlagi državnega šolskega zakona in ob vplivih estetiško in pedagoško izobraženih in izvežbanih mož. Vsaka osebna korist je stvarnemu interesu kvarna, zato je veljal še tako prikritim egoističkim nakanam naš najodločnejši odpor. Tako ostane tudi v bodočnosti.

Svoboda učiteljstva daje šolstvu moč in rast, a učiteljstvu samemu je zrak in življenje. Tlačanstvo vzbuja v živem človeku odpor in vpliva mučevalno na vsak organizem, Kdor je sovražen neodvisnosti šolstva in njega napredovanju. ta izkuša upleniti svobodo učiteljstva in ustvariti iz njega mehaniški delujoče stroje. Zakaj — ni težko uganiti. Dostikrat je temu vzrok zapostavljenje celokupnosti lastnim koristim, mnogokrat izteza svoje roke po svobodi učiteljstva zastareli in zavirajoči birokratizem, ki je brez najmanjšega idealnega navdajenja, ki se rad oprijemlje višjih, da čutijo njega preperelo moč nižji. Birokratizem je v šolstvu in učiteljstvu negativno učinkujoč element, zato ga je treba pobirati in iztrebiti do zadnje koreninice. Največkrat pa udarja po naši svobodi kleti sovražnik vsakega napredka, zlasti ljudskega šolstva in to iz popolnoma jasnega namena: Ugasni luč, da boš krotil uporneže v temi in vodil slepce po svoji volji! Takim sovražnikom velja naš boj do skrajnosti! Da smo v tem pogledu ravnali popolnoma po volji svojih somišljenikov, nam dokazuje na kupe priznanj, ki še posebno poudarjajo dejstvo, da nismo bili v tem boju nikoli osebni — kakor bi bili lahko — nego da smo pobijali vedno sovražnika iz ljubezni do stvari, ne pa iz osebnega sovraštva. S tega pota se ne ganemo niti v bodočem letu!

Ni bilo tudi v preteklem letu številke našega lista, da bi v nji kar najodločnejše ne povzdignili glasu v prilog pravični in dostojni uredbi pravnih razmer učiteljstva. To zelovažno zadevo, ki neusmiljeno kriči po rešilni roki, smo poudarjali tako glasno in tako brezobzirno, da smo učiteljstvu v prid mobilizovali vso tisto slovensko javnost, ki pozna in ceni važnost našega stanu. S tem smo pa tudi prisilili svoje sovražnike, da so se nam razodeli v vsi nagoti in da čuti sedaj vsak dostojni in pošten član našega stanu do njih